

УДК 005.334:334.7

Декалюк О. В.

канд. екон. наук, доц., доцент кафедри економіки та менеджменту,
Університет економіки і підприємництва, м. Хмельницький, Україна.

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКИМИ РИЗИКАМИ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

У сучасних умовах функціонування економічних систем підприємницька діяльність здійснюється в середовищі підвищеної турбулентності, що характеризується нестабільністю економічних процесів, високою швидкістю змін та значним рівнем невизначеності. У цьому контексті підприємницький ризик набуває системного характеру та стає невід'ємною складовою управлінських рішень. Відтак, формування ефективної системи управління підприємницькими ризиками виступає ключовою умовою забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємств.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю переосмислення традиційних підходів до ризик-менеджменту, які не забезпечують належного рівня адаптивності в умовах кризових явищ та невизначеності.

Проблематика управління підприємницькими ризиками є предметом активного наукового дискурсу. У сучасних дослідженнях наголошується на багатовимірності ризиків та необхідності системного підходу до їх управління.

Зокрема, Назаренко Я. Я., Волинець Л. М., Горобінська І. В. та Луцкай Ю. В. розглядають управління підприємницькими ризиками як ключовий елемент антикризового менеджменту підприємства, підкреслюючи його роль у забезпеченні стабільності функціонування бізнес-структур в умовах кризових явищ. Автори акцентують увагу на інтеграції ризик-менеджменту в загальну систему управління підприємством та необхідності його стратегічного характеру.

У дослідженні Мирошниченка Г. розкрито аспекти функціонування ризик-менеджменту підприємницьких структур, при цьому підкреслено значення системного підходу до ідентифікації та оцінювання ризиків. Автор наголошує, що ефективність управління ризиками безпосередньо залежить від якості інформаційного забезпечення та рівня управлінської культури на підприємстві.

В.Балдинюк у своїй праці акцентує увагу на практичних аспектах управління ризиками господарської діяльності підприємств та визначає основні напрями їх зниження. Дослідник підкреслює, що мінімізація ризиків можлива лише за умови комплексного застосування організаційних, економічних та управлінських інструментів.

Особливу увагу заслуговує підхід, запропонований Перервою П. Г., Шаульською Л. та Кобелевою Т., які розглядають систему моніторингу підприємницьких ризиків як необхідну передумову сталого розвитку бізнес-

структур. Автори обґрунтовують, що саме безперервний моніторинг ризиків дозволяє своєчасно виявляти загрози та формувати адекватні управлінські рішення.

Система управління підприємницькими ризиками являє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, спрямованих на ідентифікацію, аналіз, оцінювання, моніторинг та мінімізацію ризиків. Науковці підкреслюють, що ефективність такої системи визначається її безперервністю, інтегрованістю та адаптивністю до змін зовнішнього середовища.

Важливим елементом сучасної системи управління ризиками, на думку П. Перерви, Л. Шаульської та Т. Кобелевої, є моніторинг ризиків, який забезпечує безперервне спостереження за змінами зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства, що дозволяє формувати своєчасні управлінські рішення та забезпечує адаптивність ризик-менеджменту.

Узагальнення наукових підходів дає підстави стверджувати, що сучасна система управління підприємницькими ризиками повинна мати адаптивний характер і функціонувати як динамічна структура, здатна до самоналаштування відповідно до змін середовища.

Таким чином, проведений аналіз наукових джерел показав, що сучасні дослідники одностайно наголошують на необхідності інтеграції ризик-менеджменту в систему антикризового управління та забезпечення його безперервного функціонування. Умови невизначеності вимагають формування адаптивної системи управління ризиками, яка базується на моніторингу, системному аналізі та своєчасному реагуванні на зміни середовища. Перспективи подальших досліджень полягають у розробці інструментів цифровізації ризик-менеджменту та підвищенні його ефективності в умовах високої турбулентності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Назаренко Я.Я., Волинець Л.М., Горобінська І.В., Луцкай Ю.В. Управління підприємницькими ризиками як елемент антикризового менеджменту підприємства. *Актуальні питання економічних наук*, 2026 (19). <https://doi.org/10.5281/zenodo.18381754>
2. Мирошниченко, Г. Управління ризиками підприємницьких структур: аспекти ризик-менеджменту. *Економіка та суспільство*, 2022 (44). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-47>
3. Балдинок, В. Управління ризиками господарської діяльності підприємств та шляхи їх зниження. *Економіка та суспільство*, 2023. № (57). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-1>
4. Перерва П.Г., Шаульська Л. і Кобелева Т. Формування та використання системи моніторингу підприємницьких ризиків як запорука сталого розвитку бізнес-структур. 2023. *Економіка і організація управління*. (Лип 2023), 34-44. DOI:<https://doi.org/10.31558/2307-2318.2023.1.4>.